

การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง
จังหวัดหนองบัวลำภู*

PERFORMING THE DUTIES OF THE VILLAGE HEADMAN VILLAGE
HEAD OF NON SANG SUBDISTRICT, NON SANG DISTRICT,
NONG BUA LAMPHU PROVINCE

ระวิวัฒน์ สีลาบุตร¹ และ สุป็น สมสาร²

Peerawat Seelaboot¹ and Supan Somsarn²

¹⁻²วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

¹⁻² Pitchayabundit College, Thailand

Corresponding author E-mail: aopdotnet@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู 2) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ 3) เป็นข้อมูลและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลโนนสัง จำนวนตามสูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ 379 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ T - test และ F - test ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.754

---

* Received 2 October 2024; Revised 15 October 2024; Accepted 27 December 2024

ผลการวิจัยพบว่า

การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือด้านงานทะเบียนและบัตร ($\bar{X} = 4.07$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ($\bar{X} = 3.64$)

ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีอาชีพต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านควรมีการตรวจความปลอดภัยในหมู่บ้านเวลากลางคืนอย่างเคร่งครัด และสม่ำเสมอ ให้มากกว่านี้

คำสำคัญ : การปฏิบัติหน้าที่, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, ประชาชน

Abstract

This research aimed to 1) study the performance of the village headmen and sub-district headmen of Non Sang Sub-district, Non Sang District, Nong Bua Lamphu Province, 2) compare the performance of the village headmen and sub-district headmen of Non Sang Sub-district, Non Sang District, Nong Bua Lamphu Province classified by gender, age, education level, and occupation, and 3) provide information and guidelines for developing the performance of the village headmen and sub-district headmen of Non Sang

Sub-district, Non Sang District, Nong Bua Lamphu Province. The sample group used in the research was people aged 18 years and over living in Non Sang Sub-district, calculated using Taro Yamane's formula, 379 people. The instrument used for data collection was a questionnaire consisting of 3 parts. The statistics used for data analysis were descriptive statistics, including numbers, percentages, means, and standard deviations, and inferential statistics, including T-test and F-test. The reliability of the questionnaire was 0.754.

The research results found that :

Performing the duties of the village headman Village headman of Non Sang Subdistrict, Non Sang District, Nong Bua Lamphu Province Overall, it was at a high level ($\bar{X} = 3.93$) and when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was career development and promotion ($\bar{X} = 4.16$), followed by registration and card work ($\bar{X} = 4.07$) and The area with the lowest average was being a legal officer ($\bar{X} = 3.64$).

Comparative results of the performance of duties of village headmen Village headman of Non Sang Subdistrict, Non Sang District, Nong Bua Lamphu Province classified by gender, age, education level, and occupation, overall village headman Village headman of Non Sang Subdistrict, Non Sang District, Nong Bua Lamphu Province with different occupations There was a significant difference in performing duties at the 0.05 level. As for the village headman, village headman of Non Sang Subdistrict, Non Sang District, Nong Bua Lamphu Province. Classified by gender, age and different educational levels, their duties were not different.

Suggestions for improving the performance of duties of village headmen, Non Sang Subdistrict, Non Sang District, Nong Bua Lamphu Province include:

The village committee should strictly and regularly inspect village safety at night more than this.

Keywords : Performance of duties, Village headman, People

บทนำ

การจัดการปกครองท้องที่ ได้เริ่มต้นมาจากรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ซึ่งทรงมีพระราชดำริให้มีการฟื้นฟูการปกครองระดับหมู่บ้าน ที่มีมาแต่เดิมขึ้นใหม่เพราะทรงเล็งเห็นว่าการปกครองในระดับนี้ จำเป็นและสำคัญยิ่งในการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากเป็นหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด โดยได้ทรงให้มีการทดลองจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้าน ขึ้นที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อ ร.ศ. 111 (พ.ศ. 2435) โดยให้ราษฎรเลือกผู้ใหญ่บ้านแทนการแต่งตั้งโดยเจ้าเมืองดังแต่ก่อน นับแต่นั้นมาจึงได้มีการจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้าน ตามหัวเมืองต่าง ๆ โดยตราเป็นพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 ต่อมาในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ได้มีการตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ขึ้นใช้บังคับแทน และได้มีการใช้สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมอยู่หลายฉบับเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและเป็นปัจจุบัน บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ภายหลังปี พ.ศ. 2540 ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าหลังจากได้มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในด้านการให้บริการสาธารณะมีแนวโน้มลดลงในขณะที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กลับมีบทบาทในการบริหารงานด้านสาธารณประโยชน์ สาธารณูปโภคในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ในพื้นที่ตำบล หมู่บ้านเดียวกัน แทนบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีอยู่แต่เดิม แต่อย่างไรก็ตามยังมีอีกหลายบทบาทที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในปัจจุบัน ที่ไม่สามารถทำการแทนกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้ทั้งหมด (บงกชมาศ เอกเอี่ยม, 2557)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการประชาชนในหลายๆ ด้าน แทนที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ อีกทั้งการได้มาโดยตำแหน่งของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการให้บริการสาธารณะมีอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณโดยประชาชนมีส่วนร่วมผ่านกลไกสมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประชาชนหลายคนอาจสงสัยในการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านว่ายังคงมีบทบาทและหน้าที่ดูแล การให้บริการประชาชนในชนบทลดน้อยลงหรือไม่ และยังคงจะมีกำนันผู้ใหญ่บ้านอีกต่อไปหรือไม่ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านควรจะปรับตัวอย่างไร ภายใต้สภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ดังนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงต้องทบทวนบทบาท อำนาจหน้าที่ เรียนรู้และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข หรือประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สามารถอำนวยความสะดวก คุ้มครองรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความเป็นธรรม มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้สึกปลอดภัย มีความเชื่อมั่น ศรัทธาและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศโดยรวมเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดระบบการบริหารงานภาครัฐแบบใหม่ที่มีเป้าหมายในการบริหารงานโดยเน้น ประสิทธิภาพประสิทธิผลมีการประเมินผลงานโดยมีเกณฑ์ วัดรวมทั้งมีระบบการงบประมาณ และการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่แตกต่างไปจากเดิมทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านผู้ไม่ได้อยู่ในฐานะเป็นข้าราชการเต็มตัวและไม่ได้เป็นพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในสถานะที่ไม่ชัดเจนแน่นอนเพราะการประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้วย เกณฑ์ของระบบการบริหารราชการภาครัฐแบบใหม่กระทำไต่ยาก และอาจไม่มีความเป็นธรรม แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านกล่าวได้ว่าบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งทางสถานะทางกฎหมายและบทบาทในฐานะการเป็นตัวแทนของรัฐ และการเป็นผู้นำของชุมชน (อนัญญา ศุภจรรยา, 2563) จากกระแสการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านมีแนวโน้มที่จะลดลงในขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลกลับมีอำนาจในการบริหารงานอย่างเต็มที่ในระดับตำบลแทนที่กำนันผู้ใหญ่บ้านแต่อย่างไรก็ตามยังมีอีกหลายบทบาทที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันยังไม่สามารถกระทำการแทนหน้าที่ต่างๆ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้ทั้งหมด (วัชรพงษ์ หนูชัย และคณะ, 2558)

ประเทศไทยได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปโดยรวดเร็ว คล่องตัวและมีประสิทธิภาพแต่การปกครองท้องถิ่นระดับตำบลหมู่บ้าน ยังไม่มีการปรับปรุงให้เหมาะสมทำให้การปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับอำนาจหน้าที่ยังมีความซ้ำซ้อนกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่นที่ พระพุทธศักราช 2457 เพื่อปรับปรุงการเข้าสู่ตำแหน่งระยะเวลาการดำรงตำแหน่งการพ้นจากตำแหน่ง บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน และให้มีคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นอีกองค์กรหนึ่งมาช่วยงานกำนันผู้ใหญ่บ้านสอดคล้องกับการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดิน และอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู, 2566)

ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว โดยผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยเป็นการศึกษาว่าบทบาท และอำนาจหน้าที่และภาวะความเป็นผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านภายใต้สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปของตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยมีความเป็นพลวัตรสูงโดยกำนันผู้ใหญ่บ้านเองมีบทบาทและคาดหวังในบทบาทของเขาอย่างไร รวมถึงชาวบ้านมีความคาดหวังต่อตัวผู้นำของเขาอย่างไร ทั้งในด้านภารกิจบทบาทอำนาจหน้าที่ และภาวะความเป็นผู้นำ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปสู่การเสนอภาพอนาคตของแนวโน้มบทบาทอำนาจหน้าที่ และภาวะความเป็นผู้นำ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่สอดคล้องกับความคาดหวังของชาวบ้านในตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เป็นข้อมูลและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู

สมมติฐานการวิจัย

1. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน
2. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน
3. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน
4. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 15 หมู่บ้าน มีจำนวนทั้งหมด 6,875 คน ได้แก่ หมู่ที่ 1 โนนสัง หมู่ที่ 2 โนนสงเปลือย หมู่ที่ 3 ท่งสว่าง หมู่ที่ 4 โนนภูทอง หมู่ที่ 5 โคกกลาง หมู่ที่ 6 หนองแวงจิวตาก หมู่ที่ 7 โสภจาน หมู่ที่ 8 โนนศิลา หมู่ที่ 9 ฝ่ายหิน หมู่ที่ 10 โนนสังกลาง หมู่ที่ 11 โคกกลางสามัคคี หมู่ที่ 12 หนองแวงพัฒนา หมู่ที่ 13 โสภจานพัฒนา หมู่ที่ 14 โนนสังพัฒนา และ หมู่ที่ 15 ศรีสำโรง (ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 6,875 คน ซึ่งทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง (Actual population) โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบค่าประชากรจากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1967) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือระดับค่าความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) เท่ากับ 379 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย 2) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ 3) ด้านที่เกี่ยวข้องกับความอาญา 4) ด้านงานทะเบียนและบัตร และ 5) ด้านการเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย รวมทั้ง 25 ข้อ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีลักษณะคำถามเชิงบวก เป็นคำถามที่มีระดับคะแนนตามลำดับ

ตอนที่ 3 เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งสามารถตอบได้อย่างอิสระ เป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยพณิชยบัณฑิต เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู

2. ผู้วิจัยประสานงานกับผู้นำหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อขอความร่วมมือให้ช่วยทำหน้าที่แจกแบบสอบถามพร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา ได้แก่

1.1 จำนวน (n)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

2. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่

2.1 สถิติ t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร ตัวแปร สำหรับการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบล โนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ

2.2 สถิติ F-test โดยการทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป และหากพบว่ามี ความแตกต่างรายคู่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาต้องทำการทดสอบต่อไปว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน และแตกต่างกันอย่างไร ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) สำหรับการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบล โนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 54.62 และเป็นเพศหญิง จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 45.38 อายุอยู่ระหว่าง 40 – 49 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 30.34 ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 50.13 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 47.49

ตารางที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวม

การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย	3.79	0.68	มาก
2. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ	4.16	0.47	มาก
3. ด้านที่เกี่ยวข้องกับความอาญา	4.00	0.55	มาก
4. ด้านงานทะเบียนและบัตร	4.07	0.56	มาก
5. ด้านการเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย	3.64	0.70	มาก
รวม	3.93	0.42	มาก

2. จากตารางที่ 1 พบว่าการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือด้านงานทะเบียนและบัตร ($\bar{X} = 4.07$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ($\bar{X} = 3.64$) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 5. การรายงานเรื่องร้องทุกข์ของราษฎรให้ทางหน่วยราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมาคือ ข้อ 4. การจัดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ) เพื่อรักษาความปลอดภัยภายในหมู่บ้าน / ตำบล ($\bar{X} = 3.72$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 2. การควบคุมดูแลราษฎรให้ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของชุมชน ($\bar{X} = 3.53$)

2.2 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 7. การส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพของราษฎรในทางพาณิชย์กรรมหรือการทำธุรกิจ การค้าต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน/

ตำบล ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมาคือ ข้อ 6. การส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพของราษฎรในทาง การเกษตรภายในหมู่บ้าน/ตำบล ($\bar{X} = 4.23$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 9. การจัดให้ มีวิทยากรมาให้ความรู้ ด้านอาชีพเสริมแก่ราษฎรตามความสนใจภายในหมู่บ้าน/ตำบล ($\bar{X} = 4.03$)

2.3 ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 11. การช่วยเหลือราชการในการ จับกุมคนร้ายที่กระทำผิดพร้อมทั้งติดตามของกลาง ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ ข้อ 15. การให้ คำปรึกษาและความรู้แก่ราษฎรในเรื่องความผิดเกี่ยวกับความอาญา ($\bar{X} = 4.01$) และข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 14. การแจ้งความเมื่อทราบว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือมี เหตุสงสัยว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน/ตำบล ($\bar{X} = 3.94$)

2.4 ด้านงานทะเบียนและบัตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) และ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 18. การรับแจ้งกรณีราษฎรปลูกสร้าง บ้านใหม่หรือรื้อถอนบ้าน ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ ข้อ 17. การรับรองกรณีบัตรประชาชนของ ราษฎรเกิดสูญหาย ($\bar{X} = 4.11$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 16. การเป็นนายทะเบียน ผู้รับแจ้งการเกิด การตาย และการย้ายที่อยู่ ($\bar{X} = 3.97$)

2.5 ด้านการเป็นเจ้าของพนักงานตามกฎหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D.= 0.70) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 21. การ ส่งเสริมกิจการการเลือกตั้งในพื้นที่ให้เป็นไปด้วยความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.94$, S.D.= 0.86) รองลงมาคือ ข้อ 25. การเป็นเจ้าของพนักงานสำรวจที่ดินตามแบบแสดงรายการที่ดินกรณีจัดเก็บ ภาษีบำรุงท้องที่ ($\bar{X} = 3.73$, S.D.= 1.02) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 22. การแจ้งผู้มี อายุถึงเกณฑ์ที่จะต้องขึ้นบัญชีทหารกองเกินไปขึ้นบัญชีทหารกองเกิน (3.50, S.D.= 1.04)

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอ โนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวม กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีอาชีพต่างกัน มีการ ปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบล

โนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่

1. คณะกรรมการหมู่บ้านควรมีการตรวจความปลอดภัยในหมู่บ้านเวลา กลางคืนอย่างเคร่งครัด และสม่ำเสมอ ให้มากกว่านี้

2. เพิ่มการส่งเสริมให้ความรู้ในการแปรรูปวัตถุดิบในท้องถิ่นเพื่อเป็นสินค้า OTOP ในชุมชน

3. ควรมีการระงับข้อพิพาทเมื่อลูกบ้านมีข้อขัดแย้งกัน มีการใช้ตำแหน่ง หน้าที่ประกันให้ลูกบ้านเมื่อลูกบ้านมีคดีความ และการส่งเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นใน หมู่บ้าน

4. กำนันผู้ใหญ่บ้าน ควรช่วยเหลือ บริการประชาชนด้วยความจริงใจ ยุติธรรม และควรให้บริการประชาชนอย่างตรงต่อเวลาและรวดเร็วรวมถึงเป็นพยานบุคคล รับรองในด้านงานทะเบียนและบัตรของประชาชนได้

5. การช่วยเหลือประชาชนกรณีที่มีการสำรวจที่ดินตามแบบแสดงรายการ ที่ดินกรณีจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่

อภิปรายผล

การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัด หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือด้านงาน ทะเบียนและบัตร ($\bar{X} = 4.07$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการเป็นเจ้าพนักงานตาม กฎหมาย ($\bar{X} = 3.64$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ทางคณะผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่อง การพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัด หนองบัวลำภู เช่น มีการอบรมให้ความรู้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสังอยู่เป็นประจำในเรื่อง ขอบเขตของการการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอรอุมา จรรยาทีวัต (2559) วิจัย เรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบทบาทหน้าที่และธรรมมาภิบาลของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ตำบลบัวลอย อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี พบว่าระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก มีเพียง 9 ข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ การอำนวยความสะดวกหรือประสานงานแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการ กับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.17) การอำนวยความสะดวกและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย ให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.09) การสร้างความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านรวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.13) การสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการให้บริการส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.05) กำนันผู้ใหญ่บ้านควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติ ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบ แบบแผนของทางราชการ โดยกระทำความให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการ (ค่าเฉลี่ย 4.11) การรับฟังปัญหาและความเดือดร้อน ทุกข์ สุขและความต้องการที่จำเป็น ของราษฎรในหมู่บ้าน แจ้งต่อส่วนราชการของรัฐ หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การแก้ไข หรือช่วยเหลือของกำนันผู้ใหญ่บ้าน(ค่าเฉลี่ย 4.15) การจัดประชุมระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อตรวจสอบรายงานประจำ และรายงานต่อกรมการอำเภอของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.14) การรายงานเรื่องเร่งด่วนหรือเรื่องที่ ราษฎรส่วนมากได้รับความเดือดร้อน จะต้องรายงานทันทีของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.11) และการจัดประชุมราษฎรและคณะกรรมการ หมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย เพื่อชี้แจงข่าวสารราชการแก่ราษฎร ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.12) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด ชำนิกุล และพีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ (2564) วิจัยเรื่องการรับรู้คุณค่าเชิงบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบว่าความพึงพอใจและความจำเป็นของ ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากการสำรวจพบว่าประชาชนในพื้นที่อำเภอชุมแพ ยังให้ความสำคัญ กับตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่มาก เพราะถือเป็น ตัวกลางในการที่จะนำเสนอปัญหาและความ ต้องการของประชาชนในหมู่บ้านหรือตำบลที่ตน รับผิดชอบเสนอและส่งต่อให้ส่วนราชการได้ดำเนิน การแก้ไขให้ทันท่วงที พร้อมทั้งนำเอาข่าวสารจาก ทางราชการไปแจ้งต่อประชาชนในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ แม้ในปัจจุบันจะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ส่งผลให้มีการกระจายอำนาจลงไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น แต่บทบาท หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังมีความจำเป็นต่อ วิถีชีวิตของประชาชนในชนบทที่จะสามารถในการ สนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้

ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีอาชีพต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศ อายุ และระดับการศึกษาของประชาชนที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุกิจ ปิลวาสน์ (2560) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน ตำบลโคกหาร อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ พบว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีเพศ อายุ และสถานภาพการสมรส ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของรัฐติพร ศิริศรี และสัญญา เคนาภูมิ (2560) ที่พบว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีเพศ ต่างกันมีบทบาทไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติหน้าที่ที่ใช้มาตรฐานเดียวกัน คือ ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 ซึ่งบทบาทไม่ได้เน้นหรือเจาะจงเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย คณะกรรมการหมู่บ้าน ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีบทบาทไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติหน้าที่ที่ใช้มาตรฐานเดียวกันถึงแม้ว่าระดับการศึกษาจะแตกต่างกัน แต่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบล โนนสัง อำเภอ โนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบล โนนสัง อำเภอ โนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ควรมีการดำเนินการดังนี้

1.1 ควรมีการแจ้งความเมื่อทราบว่ามีกรกระทำ ความผิดกฎหมาย หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตน มีการประสานเจ้าหน้าที่ของรัฐจับกุมผู้กระทำความผิด หรือสงสัยว่าจะกระทำความผิด

1.2 พัฒนาความรู้ ความชำนาญงานในหน้าที่ของตนเอง และมีความสามารถที่จะขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือ ของเอกชน ในการปฏิบัติหน้าที่

1.3 ให้บริการประชาชนด้วยความจริงใจ ยุติธรรม และควรให้บริการประชาชนอย่างตรงต่อเวลาและรวดเร็ว

1.4 ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของการแจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายที่อยู่ การขอเลขที่บ้าน การแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู

เอกสารอ้างอิง

วัชรพงษ์ หนูชัย และคณะ. (2558). การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่เทศบาล เมือง ต้นเปากับประธานชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่โจ้. วารสารสหวิทยาการวิจัย, 4(3), 85-95.

บงกชมาศ เอกเอี่ยม. (2557). กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน : บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. การประชุมวิชาการ การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืนครั้งที่ 4 ประจำปี 2557 วันที่ 11-13 มิถุนายน 2557. วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่.

เทศบาลตำบลโนนสัง. (2566). แผนพัฒนาท้องถิ่น. เทศบาลตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู.

รัฐติพรศิริศรีและ สัญญา เคนาภูมิ. (2560). การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในเขต อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 5(6), 42-50.

สมคิด ชำนิกุล และพีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์. (2564). การรับรู้คุณค่าเชิงบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น. วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุกิจ ปิลวาสน์. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนตำบลโคกหาร อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อรอุมา จรรยาทีวัต. (2559). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบทบาทหน้าที่และธรรมมาภิบาลของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลบัวลอย อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.